

CARTA YEⁿE 'IIⁿ'YĀⁿ YEⁿE YĀĀⁿ EFESO

**Pablo idinguúⁿ yā carta 'cūū
yeⁿe 'iiⁿ'yāⁿ chi naⁿ'á yā
yaācū na yāāⁿ Efeso**

1 'Úú Pablo 'úú, ní 'úú apóstol
yeⁿe Señor Jesucristo caavā
chi 'tíicā neⁿe Ndyuūs chi dich'ó
yā 'úú. 'Úú idinguúⁿ carta 'cūū yeⁿe
nducyaaca 'iiⁿ'yāⁿ chi snée yā na
yāāⁿ Efeso, 'iiⁿ'yāⁿ chi yeⁿe Ndyuūs
ni i'téenu yā Señor Jesucristo.
²Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Señor
Jesucristo yeⁿe yú nginneé yā
ndís'tii ní tée yā cosas chi n'daacā
n'dai, ní tée yā ndís'tii vaadī 'diiⁿ
yeⁿ'é yā.

**Yeⁿe dendu'ū chi n'daacā n'dai chi
Cristo ca'á yā 'iiⁿ'yāⁿ yeⁿ'é yā**

³Nducyaaca yú canee chi dich'etē
yú Ndyuūs chi Chiidā Señor
Jesucristo. Maaⁿ ní caavā chi s'uuúⁿ
ní yeⁿe Cristo s'uuúⁿ, Ndyuūs tée yā
s'uuúⁿ dendu'ū yeⁿ'é yā chi n'dai taavi
ca yeⁿe nducuéⁿ'ē chi n'dai tan'dúúcā
chi s'uuúⁿ snee yú na va'ai chēeti
nguuvi. ⁴Ní 'tíicā Ndyuūs nadidēevé
yā s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ ní
cuuvi yeⁿe Cristo s'uuúⁿ ndíí taachi
'āā 'cuéé din'dái yā iⁿ'yeēⁿdi. Ní
nduuví n'dai yú ní i'teenū n'daāca yú
Cristo ní nguéé véé nuuⁿndi yeⁿe yú

nanáaⁿ yā. ⁵Ní Ndyuūs 'āā deenú yā
chiiⁿ chi neⁿ'é yā dííⁿ yā cáávā chi
neⁿ'é yā s'uuúⁿ. Cáávā chi neⁿ'é yā chi
cuuvi yeⁿ'é yā s'uuúⁿ, sta'á yā s'uuúⁿ
chi cuuvi daiyā yā s'uuúⁿ cucáávā
Cristo Jesús. ⁶Cucáávā chuū cueⁿe
daāⁿmaⁿ dich'etē taavi yú Ndyuūs
chi itée yā s'uuúⁿ dendu'ū chi ch'etē
n'dai yeⁿ'é yā caati maaⁿ ní s'uuúⁿ ní
yeⁿe Cristo s'uuúⁿ. Ndyuūs dííⁿ yā
recibir s'uuúⁿ caati neⁿe taavi cá
yā Cristo. ⁷Ní cáávā Ndyuūs neⁿe
taavi cá yā nducyaaca yú dich'ó yā
Daiya yā chi ch'ií yā cáávā s'uuúⁿ.
Ní Ndyuūs nadich'etē yā nuuⁿndi
yeⁿe yú cáávā yuūuⁿ yeⁿ'é Cristo. Ní
cáávā chi Ndyuūs 'tíicā neⁿ'é yā s'uuúⁿ
itēe yā dendu'ū chi n'daacā yeⁿ'é yā.
⁸Níicú Ndyuūs ch'iíⁿ yā s'uuúⁿ chi
neⁿe taavi cá yā s'uuúⁿ. Ní dííⁿ yā chi
deenu yú taanduvéé vaadī n'dai yeⁿ'é
yā ní tuumicadíínuuⁿ yú nducuéⁿ'ē.
⁹Ní Ndyuūs 'āā dííⁿ yā chiiⁿ chi neⁿ'é
yā dííⁿ yā. Ní dííⁿ yā chí n'diichi yú
chiiⁿ chi canúúⁿ n'de'ei yeⁿ'é yā ndii
cuááⁿ vmnaaⁿ cucááva Cristo. ¹⁰Ní
chuū chi canuuⁿ n'de'ei yeⁿ'é Ndyuūs
chi Ndyuūs caⁿ'a yā chi diiⁿ yā chi
cuuvi taachi ndaa tiempo yeⁿ'ē,
Ndyuūs caⁿ'a yā chi dííⁿ yā chi Cristo
ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿe nducuéⁿ'ē
chi snée nanguuvi ndúúcū chi snée

ná yáⁿāa. Ní Ndyuūs caⁿá yā chi nduuvidaamá tanducuéⁿē denduⁿū nanáⁿ Cristo.

¹¹Ndyuūs díⁿ yā chi nducuéⁿē chi chóⁿōo ní chóⁿōo tanⁿdúúca chi neⁿe yā. Ní Ndyuūs ndeēv^e yā s'uuúⁿ ndii cuááⁿ vmnaaⁿ níⁿíⁿcú chi cuuvi yeⁿe yú cosas chi caⁿa yā chi tée yā s'uuúⁿ, caati s'uuúⁿ ní yeⁿe Cristo s'uuúⁿ. ¹²Ní Ndyuūs 'tíⁿíⁿcá díⁿ yā ti neⁿé yā chi núsⁿuu ní chⁿiⁿíⁿ 'nū vaadi dēēve ca yeⁿe Ndyuūs nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ ti núsⁿuu ní yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel núsⁿuu chi vmnááⁿ vmnaaⁿ iⁿtéenu 'nū Cristo. ¹³Chuū denduⁿū ní yeⁿe ndísⁿtíi chi nguéeⁿ yeⁿe 'iiⁿyāⁿ Israel s'eeⁿ ti taachi ch'iindiveéⁿ nī nduudu cuaacu yeⁿe evangelio chi ndúúⁿdú ngai yeⁿe Cristo chi nadanguaⁿaí ndísⁿtíi ní s'téenu nī yeⁿe. Tuuⁿmi ní canéeⁿ 'áámá sello yeⁿe Ndyuūs ndúúⁿcú nī. Ní sello miiⁿ ní Espíⁿritu N'dai yeⁿe Ndyuūs chíⁿ 'áámá compromiso chi Ndyuūs caⁿa yā chi tée yā s'uuúⁿ ndíⁿíⁿ cuááⁿ vmnaaⁿ. ¹⁴Ní Espíⁿritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ní 'áámá seña chi cuta'a yú chi cuuvi yeⁿe yú chiiⁿ chi Ndyuūs caⁿa yā chi tée yā chi cuuvi yeⁿe yú. Ní Ndyuūs yaaⁿvi yā s'uuúⁿ chi cuuvi yeⁿe yā s'uuúⁿ. Taachi ndaa nguuvi chi neⁿe Ndyuūs, Ndyuūs caⁿá yā díⁿ yā chi s'uuúⁿ tanⁿdúúca maáⁿ yā 'tíⁿíⁿcá s'uuúⁿ. Ní Espíⁿritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ní 'áámá seña yeⁿe chuū. Ní 'íⁿcú nducyaaca yú ndúúⁿcú 'iiⁿyāⁿ chi cuuvi cuⁿtéenu yā Cristo cuuvi nadich'ēte yú Ndyuūs cucááⁿvā chi ch'ēte n'daí yā.

**Pablo ngiicá yā Ndyuūs chi
ca'á yā vaadi deenu 'iiⁿyāⁿ
chi cuⁿtéenu yā Cristo**

¹⁵Cucaavā chuū, taachi 'úú Pablo ch'iindiveéⁿ chi ndísⁿtíi iⁿtéenu

nī Señor Jesucristo ní dinéⁿe nī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi iⁿtéenu yā Señor Jesucristo iivú Ndyuūs, ¹⁶tuuⁿmi ní nguéeⁿ ngíⁿ 'daandíⁿ chi ca'á gracias Ndyuūs cucááⁿvā ndísⁿtíi. Ní taachi inⁿgaacú yeⁿe ndísⁿtíi, tuuⁿmi ní ngaⁿ'angua'á cucááⁿvā ndísⁿtíi. ¹⁷Ní ngiicá Ndyuūs yeⁿe Señor Jesucristo yeⁿe yú chi Ndyuūs miiⁿ chi Chiida yú chi dēēve taavi ca, ní ngiicá Ndyuūs chi tée yā ndísⁿtíi vaadi deenu yeⁿe Espíⁿritu N'dai yeⁿe Ndyuūs, ní 'íⁿcú cuuvi déenu cá nī ní iintiinaaⁿ nī chíⁿíⁿ chí neⁿe Ndyuūs. ¹⁸Ní ngiicá Ndyuūs chi díⁿ yā chi cuuvi déenu nī ní cadíⁿnuuⁿ nī chēⁿ chi cūnee ngiinu yú chi Ndyuūs tée yā s'uuúⁿ, ti ndeēve yā s'uuúⁿ. Ní deenú nī dēⁿéⁿ chúúⁿcá n'dai ca ní dēēve ca chi cuuvi yeⁿe nī chi Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe yā. ¹⁹Ní ngiicá Ndyuūs chi cuuvi deenú nī chi poder chi ch'ēte taavi ca chi yeⁿe Ndyuūs. Ní nguéeⁿ mar 'áámá denduⁿū chi Ndyuūs nguēⁿ cuuvi díⁿ yā. Ní Ndyuūs díⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ caavā s'uuúⁿ chi iⁿteenu yú 'iiⁿyāⁿ. Maaⁿ ní díⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ ndúúⁿcú poder yeⁿe yā cááⁿvā s'uuúⁿ, ní ch'iⁿíⁿ yā poder yeⁿe yā chíⁿ ch'ēte ní ndúúⁿcú fuerzas yeⁿe yā. ²⁰Tíⁿíⁿcá Ndyuūs ch'iⁿi yā maaⁿ poder yeⁿe yā taachi nadicuéeⁿ yā Cristo yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā. Ní s'néeⁿ yā Cristo na va'ai chēⁿti nguuvi ní Cristo ch'iindíⁿ yā lado tá cuaacu yeⁿe Ndyuūs chiidá yā chi lado yeⁿe honor. ²¹Ní ca'á yā Cristo nducuéⁿē poder tanⁿdúúca 'áámá 'iiⁿntyéⁿē chi caaⁿ'maⁿ ntiiⁿnyúⁿ yā yeⁿe tanáⁿā 'iiⁿntyéⁿē ndúúⁿcú yeⁿe nducyááⁿcá 'iiⁿyāⁿ chí ngaⁿ'a ntiiⁿnyúⁿ yā

ndúúcu yeⁿē nducuéⁿē poder chi véé yeⁿe nducyaaca patrón chi ngaⁿa ntiiⁿnyúⁿ yā. Ní Cristo ní más ca ch'ēete ca yeⁿe nducuéⁿē chi véé chi cuuvi caaⁿmaⁿ yú yeⁿē, nguée dámaāⁿ yeⁿē chi véé mááⁿ, 'tiicá ntúūⁿ yeⁿe nducuéⁿē chi cuchii. ²²Ní Ndyuūs s'néeⁿ yā tanducuéⁿē dendu'ū maaⁿ poder yeⁿe Cristo. Ní Ndyuūs s'néeⁿ yā Cristo lugar más cā ch'ēete. Ní Cristo miiⁿ tan'duucā chi tiíⁿ yā yeⁿe nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā ní cáⁿa yā yaacū yeⁿe Cristo, 'tíicā Cristo miiⁿ. ²³'Iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní tan'duucā cuerpo yeⁿé Cristo, 'tíica yā. Ní cuaacu nducyaaca 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿe Cristo. Ní Cristo miiⁿ ní n'daacā taavi yā ní canée yā yeⁿe tanducuéⁿē dendu'ū ndúúcu tanducuéⁿē cuaaⁿ.

Ndyuūs nadanguáⁿai yā s'uuúⁿ ti neⁿé yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ

2 Nguuvi chi chó'oo ndís'tii dinuuⁿndí nī ní sneé nī tan'dúúca 'iiⁿyāⁿ chi n'díí caavā nducuéⁿē dendu'ū chi dííⁿ nī chi nguē n'daacā. Naati maaⁿ ní Ndyuūs tee yā ndís'tii vida cueⁿe daāⁿmaⁿ dáamá ndúúcu Cristo caati nadacuéⁿē yā Cristo yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā. ²Ní nguuvi chi chó'oo ndís'tii dííⁿ nī nuuⁿndi ní dinuuⁿndí nī ndúúcu tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe iⁿyeeⁿdí cūū. Ní dííⁿ nī tan'dúúca chi neⁿe espíritu chi nguée n'dai. Espíritu miiⁿ nī yááⁿnguiniūⁿ ní espíritu chi canée na 'yúúné nī ngaⁿā ntííⁿnyúⁿ yeⁿe iⁿyeeⁿdí ní ngaⁿā ntííⁿnyúⁿ yeⁿe nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi nguée

n'giindiveéⁿ yā nduudu yeⁿé Ndyuūs. ³Ní nducyaaca s'uuúⁿ 'tíicā dííⁿ yú nguuvi chi chó'oo ní dííⁿ yú tan'dúúca chi neⁿe yú ní dííⁿ yú tan'dúúca chi neⁿe cuerpo yeⁿe yú ní tan'dúúca chi nadicadiinuūⁿ yú. Ní cáávā chuū nducyaaca yú canée chí cuta'a yú ndúúcu tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ castigo chi diitu n'dái chí ca'a Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ chi dinuuⁿndí yā. ⁴Naati Ndyuūs ní néené ya'āi 'iinu cá yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ ní neⁿe taavi cá yā s'uuúⁿ. ⁵Ní 'áará chí n'dii yú cucáávā chi dinuūⁿndi yú Ndyuūs itée yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿé yú dáamá dáamá ndúúcu Jesucristo caati nadacuéⁿē yā Cristo yeⁿe nguaaⁿ tináⁿā. Maaⁿ ní ninnguaⁿai yú caavā chi Ndyuūs ní n'dai taavi cá yā ní neⁿe cá yā s'uuúⁿ. ⁶Ndyuūs dííⁿ yā chi nanduuchí yā s'uuúⁿ dáamá dáamá ndúúcu Cristo ti s'uuúⁿ ní yeⁿé Cristo s'uuúⁿ. Ní 'tiicá ntúūⁿ dííⁿ yā chi s'uuúⁿ tan'dúúca chí snee yú ná va'ai cheeti nguuvi ndúúcu Jesucristo 'tíicā s'uuúⁿ. ⁷Ní Ndyuūs dííⁿ yā 'tuucā chi cuuvi 'cuuⁿmiⁿ cá yā s'uuúⁿ nguuvi chi cuchii tan'dúúca chi dineⁿe taavi cá yā s'uuúⁿ ndúúcu n'dee n'dái dendu'ū chi n'dai taavi chi itée yā s'uuúⁿ, ti yeⁿe Cristo Jesús s'uuúⁿ. ⁸Ní cucáávā chi Ndyuūs ní neⁿe taavi cá yā s'uuúⁿ, ndís'tii ní ninnguaⁿai nī tí i'téenu nī Cristo. Ndís'tii nguée dííⁿ nī mar 'áamá chi nanguaⁿai nī naati Ndyuūs chi datée yā vida cueⁿe daāⁿmaⁿ yeⁿé nī. ⁹Ní nguée nanguaⁿai nī cucáávā ntiiⁿnyuⁿ chí dííⁿ nī caati nguée cuuvi caaⁿmáⁿ chí ch'ēete n'dái nī maáⁿ nī cucáávā chí dííⁿ nī. ¹⁰Taachi Ndyuūs

nadinguáⁿ ai yā s'uuúⁿ diíⁿ yā chi s'uuúⁿ ní yeⁿ e Jesucristo s'uuúⁿ ní cuuvi diíⁿ yú ntiíⁿ nyuⁿ chi n'daacā. Ndyuūs 'āā ch'iindiyaáⁿ yā ntiíⁿ nyuⁿ chi canéé chí diíⁿ yú ndii cuááⁿ vmnaaⁿ.

**Véé vaadi 'diiíⁿ yeⁿ ē yú
cucáávā Cristo**

¹¹ Maaⁿ ní n'gaacú nī tan'dúúca chi sneé nī nguuví chi 'āā chó'ōo. Ndís'tií ní nguéé 'iiⁿ yāⁿ yeⁿ e ndaata Israel naati 'iiⁿ yāⁿ gentiles ndís'tií. Ní 'iiⁿ yāⁿ yeⁿ e ndaata Israel diíⁿ yā circuncidar ca'áámá ca'áámá saⁿ ā ní 'caacá yā 'áámá seña na cuerpo yeⁿ e saⁿ ā s'eeⁿ. Ní canéé na cuerpo yeⁿ e saⁿ ā s'eeⁿ seña 'cūū chi saⁿ ā s'eeⁿ ní yeⁿ e ndaata yeⁿ e Ndyuūs. Cáávā chuū 'iiⁿ yāⁿ yeⁿ e ndaata Israel nguuví yā maáⁿ yā 'iiⁿ yāⁿ circuncidado yā, ní caⁿ a yā yeⁿ e ndís'tií chi nguuví nī 'iiⁿ yāⁿ chi nguéé ndíi nī circuncidado, ní caⁿ a yā yeⁿ e nī chi nguéé 'iiⁿ yāⁿ yeⁿ e Ndyuūs ndís'tií. ¹² Ní tiempo miiⁿ ní ndís'tií nguéé déenu nī yeⁿ e Cristo, ní canéé nī tan'dúúca 'iiⁿ yāⁿ chi canúúⁿ yúúní. Ní nguéé ndís'tií yeⁿ e 'iiⁿ yāⁿ Israel ndís'tií. Ndyuūs nndeēve yā 'iiⁿ yāⁿ chi cuuvi yeⁿ e yā 'iiⁿ yāⁿ. Nguéé véé 'áámá parte yeⁿ e nī ndúúcu 'iiⁿ yāⁿ chi nndeēvé yā ní ca'á yā compromisos ndúúcu promesas nduucú yā. Ndís'tií ch'etinéé nī na iⁿ yeeⁿ dí 'cūū nguéé ndúúcu de'ē vee chi canee ngiinú nī chi cuuvi yeⁿ e nī. Ní nguéé ch'etinéé nī ndúúcu Ndyuūs ndís'tií. ¹³ Ndís'tií chi yaⁿ ai canéé nī yeⁿ e Ndyuūs cuááⁿ vmnaaⁿ naati maaⁿ ní 'āā nduuvidaamá nī nduucú yā caavā chi ch'ií Cristo

cucáávā nuuⁿ ndi yeⁿ e yú. Ní maaⁿ ní ndís'tií ní yeⁿ e Cristo ndís'tií. ¹⁴ Ní cáávā Cristo miiⁿ véé vaadi 'diiíⁿ yeⁿ e yú. Ní Cristo diíⁿ yā chi 'iiⁿ yāⁿ yeⁿ e ndaata Israel ndúúcu 'iiⁿ yāⁿ chi nguéé yeⁿ e ndaata Israel nduuvidaamá yā tan'dúúca 'áámá raza nūuⁿ. Ní Cristo miiⁿ divíi yā vaadi 'caa'va chi canéé nguaaⁿ 'iiⁿ yāⁿ Israel s'eeⁿ ndúúcu tanáⁿ ā 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ chi nguéé 'iiⁿ yāⁿ Israel yā. Vaadi 'caa'va ch'etete miiⁿ chi cuⁿ néeⁿ yā ní tan'dúúca 'áámá ch'etēi náávtaⁿ a 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ, 'tíicā. ¹⁵ Ní cucáávā chi Cristo maáⁿ yā ch'ií yā tuuⁿ mi ní divíi yā ley yeⁿ e 'iiⁿ yāⁿ Israel ndúúcu mandamientos yeⁿ e ndúúcu reglas yeⁿ e. Cristo miiⁿ diíⁿ yā chi naachi nduu 'uuvi clase yeⁿ e 'iiⁿ yāⁿ nadáámá yā ní véé 'áámá clase nūuⁿ 'iiⁿ yāⁿ, ní 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ ní yeⁿ e Cristo. 'Tíicā diiíⁿ Cristo chi véé vaadi 'diiíⁿ. ¹⁶ 'Tíicā diiíⁿ Cristo taachi ch'ií yā na cruz. Ní diíⁿ yā chi 'āā nteē véé vaadi 'caa'va nguaaⁿ 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ. Ní diíⁿ yā chi véé vaadi 'diiíⁿ nguaaⁿ 'iiⁿ yāⁿ s'eeⁿ ndúúcu Ndyuūs. 'Tíicā Cristo diíⁿ yā chi véé 'áámá clase nūuⁿ 'iiⁿ yāⁿ.

¹⁷ Cristo ndaá yā na iⁿ yeeⁿ dí 'cūū ní maaⁿ ní cuuvi deenú nī yeⁿ e vaadi 'diiíⁿ, ndís'tií chi nguéé 'iiⁿ yāⁿ yeⁿ e ndaata Israel chi yaⁿ ai ch'etinéé nī yeⁿ e Cristo. 'Tiicā ntúūⁿ cuuvi deenú 'iiⁿ yāⁿ yeⁿ e ndaata Israel chi ch'etinéé niiⁿ nuⁿ yā. ¹⁸ Ní cucáávā Cristo miiⁿ nducyaaca yú nduuti chi 'iiⁿ yāⁿ Israel s'uuúⁿ o nguéé 'iiⁿ yāⁿ Israel s'uuúⁿ, nducyaaca yú, cucáávā Cristo miiⁿ cuuvi cundáa yú nanááⁿ Ndyuūs Chiida yú ndúúcu 'áámá Espíritu N'dai yeⁿ e Ndyuūs. ¹⁹ Ní ndís'tií chi

nguée yeⁿē ndaata Israel chi ndaata yeⁿe Ndyuūs, maaⁿ ní 'āā ntée 'iiⁿyāⁿ chi snúúⁿ yā yúúní ndís'tiī ní snée nī na yáⁿāa chi nguée yeⁿé nī. Maaⁿ ní dáámá snée nī ndúúcū 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe Ndyuūs. Ní ndís'tiī ní yeⁿe ndaata yeⁿe nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿé Dendyuūs. ²⁰Ní ndís'tiī ní tan'dúúcā 'áámá va'ai ch'ēete taavi ca chi 'iiⁿyāⁿ din'dái yā 'tífcā ndís'tiī. Ní yeⁿē va'ai ch'ēete miīⁿ Cristo miiⁿ ní tan'dúúcā tuūu ch'ēete yeⁿe esquina, 'tífcā yā. Ní apóstoles chi candéé yā nduudu yeⁿé Ndyuūs ndúúcū profetas chi ngaⁿa yā nduudu yeⁿé Ndyuūs 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní tan'dúúcā tuūu yeⁿe cimientó yeⁿe va'āi miīⁿ, 'tiicá yā. Ní ndís'tiī ní tan'dúúcā tuūu vmnaaⁿ tuūu ch'ēete yeⁿē esquina, 'tiicá nī. ²¹Ní vmnaaⁿ tuūu ch'ēete yeⁿe esquina chi Cristo miiⁿ nducuéⁿē tuūu ní yeⁿe va'āi ch'ēete chi din'dái Cristo. Ní Cristo dííⁿ yā chi n'daacā canee nducuéⁿē na lugar yeⁿē cucáávā chi dichíí'vē Ndyuūs. Ní Cristo dííⁿ yā chi va'āi ch'ēete taavi ca ní 'áámá templo yeⁿe 'iivú Ndyuūs. ²²'Tiicá ntúūⁿ, ndís'tiī chi yeⁿe Cristo nduuvidaamá nī ndúúcū tanáⁿā 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe Cristo ní tan'dúúcā 'áámá va'ai naachi Ndyuūs canee yā cucáávā Espíritu N'dai yeⁿe yā, 'tífcā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿe Cristo.

Ndyuūs dichó'o yā Pablo chi ngaⁿa yā evangelio chí nduudu ngai yeⁿe Jesucristo nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguée yeⁿe ndaata Israel

3 Cáávā chuū 'úú Pablo canéé preso ná vácūū ti dichíí'vē 'úú Jesucristo ní ngaⁿá nduudu cuaacu

yeⁿé yā cucáávā ndís'tiī chi nguée yeⁿe 'iiⁿyāⁿ yeⁿē ndaata Israel. Ní ngaⁿanguaⁿá cáávā ndís'tiī. ²Cuaacu nííⁿnyūⁿ 'āā deenú nī chi Ndyuūs chi n'dai taavi cá yā dichó'o yā 'úú chi ngaⁿá ngii ndís'tiī chi Ndyuūs neⁿe taavi cá yā ndís'tiī. ³Ndyuūs ch'íⁿí yā 'úú dendu'ū yeⁿe yā chi canúúⁿ n'de'ei ní dííⁿ yā chi deenú chi canúúⁿ n'de'ei tan'dúúcā chi 'āā dingúūⁿ yeⁿé nī ndúúcū duū'vī nduudu. ⁴Ní taachi ndís'tiī ch'ēéⁿ nī caacá 'cūū chidingúūⁿ tuu'mi ní cuuvi deenú nī chi 'úú deenú chiīⁿ chi canúúⁿ n'de'ei yeⁿé Ndyuūs, chiīⁿ chi yeⁿē Jesucristo. ⁵Ní tiempo chi 'āā chó'oo Ndyuūs nguée ch'íⁿí yā mar 'áámá 'iiⁿyāⁿ nduudu yeⁿé yā chi canúúⁿ n'de'ei naati tiempo miīⁿ Ndyuūs ch'íⁿí yā chuū apóstoles chi didéevé yā yeⁿe nuuⁿndi yeⁿé yā ndúúcū profetas chi ngaⁿa nduudu yeⁿé yā cucáávā Espíritu N'dai yeⁿé yā. ⁶Ní chuū chi canúúⁿ n'de'ei cáávā nduudu cuaacu chí nduudu ngai yeⁿe Jesucristo. 'iiⁿyāⁿ chi nguée yeⁿe ndaata Israel chi yeⁿe Jesucristo, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní cuuvi yeⁿé yā dáámá dáámá ndúúcū chi cuuvi 'iiⁿyāⁿ yeⁿe Israel. Ní dáámá canée yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ Israel. Ní sneé yā tan'dúúcā 'áámá cuerpo yeⁿe Cristo. Ní véé 'áámá parte yeⁿé yā yeⁿe compromiso chi Ndyuūs dííⁿ yā. ⁷Ní 'úú nguée n'daaca ca 'úú naatí Ndyuūs tee yā privilegio 'úú chi caaⁿmáⁿ nduudu yeⁿe yā cucáávā poder yeⁿé yā. ⁸Ní 'úú chí 'lííⁿ chuundí nguaaⁿ nducyáácá 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿé Ndyuūs naati Ndyuūs tee yā 'úú privilegio 'cūū chí 'úú ngaⁿá nduudu cuaacu yeⁿé yā nanááⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nguée yeⁿē

ndaata judíos chi Israel. Ní nga¹⁴ nduudu cuaacu yeⁿē n'deee n'dái vaadi 'cuiica taavi ca yeⁿe Cristo. Ní nguée cuuvi diiⁿ yú cuenta yeⁿe vaadi 'cuiica miiⁿ. ⁹Ní nga¹⁴ nduudu cuaacu yeⁿé yā. Ní 'íicú nducyaaca 'iiⁿyāⁿ cuuvi deenu yā tan'dúúcā Ndyuūs caⁿá yā diiⁿ yā yeⁿe chi canúúⁿ n'de'ei yeⁿé yā. Ní Ndyuūs chi din'dái yā nducuéⁿē chi véé ní chi'neeⁿ n'de'ei yā chuū nducuéⁿē tiempo chi 'āā chó'ōo. ¹⁰Ní 'tíicā diiⁿ Ndyuūs caati maaⁿ ní nducyáácá chi canée na va'ai chēeti nguuvi chí ngaⁿā ntiiⁿnyuⁿ o chi 'iiⁿntyéⁿē cuuvi n'diichi nducuéⁿē vaadi deenu yeⁿé Ndyuūs cucáávā vaadi n'giinu yeⁿé Ndyuūs chi diiⁿ yā ndúúcū 'iiⁿyāⁿ ná iⁿ'yeeⁿdí 'cūū, 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní caⁿá yā yaācū yeⁿé yā. ¹¹Ní 'túúcā diiⁿ Ndyuūs ti tan'dúúcā chi neⁿé yā diiⁿ yā ndii vmnáán vmnaaⁿ. Ní diiⁿ yā chi cuaacu yeⁿē cucáávā Jesucristo chi 'iivi yú. ¹²Ní caavā chi s'uúúⁿ ní yeⁿe Cristo s'uúúⁿ ní cáávā chi i'teenu yú Jesucristo, cuuví ndaā yú nanáán Ndyuūs ndúúcū confianza. ¹³Cáávā chuū 'úú d'i'cuíftúu ndís'tiī chi nguée cuuvi ngáaⁿ nī cucaavā chi 'úú n'geenú ngii ti chuū chi n'geenú ngii ní cosa chi n'daacā chi cuuví ndís'tiī ní canee chi yeenú nī.

Cristo neⁿé yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ

¹⁴Ní cucaavā chuū 'úú ca'á gracias Ndyuūs ní 'úú ní ngiintii'yá nanáán Ndyuūs Chiidá Señor Jesucristo yeⁿē yú. ¹⁵Ndyuūs ní Chiida nducyaaca yú ní cuaacu Chiida nducyaaca 'iiⁿyāⁿ yeⁿé yā chi snée nanguuvi, 'tiicá ntúūⁿ nducyaaca 'iiⁿyāⁿ

yeⁿé yā chi snée iⁿ'yeeⁿdí 'cūū. ¹⁶Caⁿ'angua'á ní ngiicá Ndyuūs Chiida yú chi yeⁿē néené n'deee n'dái chi n'daacā yeⁿé yā ní tée yā ndís'tiī fuerza na staava yeⁿé nī chi ditiinú nī cucáávā Espíritu N'dai yeⁿé yā. ¹⁷Ní ngiicá Ndyuūs chi Cristo canée yā na staava yeⁿé nī cáávā chi i'téenu nī Cristo. Ní 'íicú ndís'tiī snee diitú nī ndúúcū vaadi neⁿe yeⁿe Cristo. Ní snee nī tan'dúúcā chi véé dii'yu na yáⁿāa yeⁿē 'áámá yáⁿá. 'Tíicā cunée vaadi neⁿe yeⁿé Cristo na staava yeⁿé nī. 'Tíicā snee nī. ¹⁸Tuu'mí ndís'tiī ndúúcū nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo n'daacā cuuvi cádiinuuⁿ nī yeⁿē chi vaadi neⁿe yeⁿé Cristo ní tan'dúúcā Cristo neⁿé taavi cá yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ. ¹⁹Ní ngiicá Ndyuūs chi ndís'tiī ní cádiinuuⁿ nī chēé chí vaadi neⁿe yeⁿé Cristo, 'áará chí ch'ēete taavi ca chi nguée cuuvi deenu yú nducuéⁿē yeⁿē. Ní ngiicá chi staava yeⁿe ndís'tiī ní canee diitú ndúúcū nducuéⁿē chi n'daacā n'dai taavi caavā chí ndís'tiī ní yeⁿe Ndyuūs ndís'tiī.

²⁰Ní Ndyuūs yeⁿe yú cuuvi diiⁿ yā tanducuéⁿē ní n'deē ca cuuvi diiⁿ ya ní nguée tí chi ngiica yú o chí tuumicádiinuuⁿ yú. Tan'dúúcā chi n'deee n'dái idiíⁿ yā cucáávā poder yeⁿé yā 'tíicā idiíⁿ yā ntiiⁿnyuⁿ yeⁿé yā ndúúcū s'uúúⁿ. ²¹Maaⁿ ní nducuéⁿē tiempo ní cueⁿe daāⁿmaⁿ canée Ndyuūs chi ch'ēete taavi ca ní dēeve taavi cá yā nanáán 'iiⁿyāⁿ chi caⁿá yā yaācū yeⁿé yā. 'Tiicá ntúūⁿ nanáán Cristo.

**Nduuvidaama yú cucáávā
Espíritu N'dai ye^{n'}é Ndyuūs**

4 'Úú Pablo chi preso caneé vácū caati díⁿ ntiⁿnyuⁿ ye^{n'}ē 'iivú Ndyuūs. Ní 'úú díⁿcuiitú ndís'tii chi n'daacā n'dai díⁿ nī nducué^{n'}ē tan'dúúcā Ndyuūs ne^{n'}é yā chi díⁿ nī caati yaa'ví yā ndís'tii chi cuuvi ye^{n'}e yā. ²'Úú ngiicā chi 'cuetinée nī chi maáⁿ nī ndiicúⁿ nī. Ní díⁿ nī nducué^{n'}ē ndúúcū 'viich'etfínūⁿ ndúúcū 'aama nī taama nī ni cucheé nī ye^{n'}e nducué^{n'}ē ti diné^{n'}e nī 'áámá nī taama nī. ³Ní cucáávā Ndyuūs itée yā vaadi 'diiⁿ ye^{n'}é yā chi diiⁿ chi nduuvidaamá nī, 'úú ngiicā chi cue^{n'}e daāⁿmaⁿ díⁿ nī nducué^{n'}e chi cuuví nī chi nduuvidaamá nī caati Espíritu N'dai ye^{n'}é Ndyuūs nginneé yā ndís'tii. ⁴Véé 'áámá cuerpo nūⁿ ndúúcū 'áámá nūⁿ Espíritu N'dai ye^{n'}é Ndyuūs. 'Tiicā ntúūⁿ Ndyuūs yaa'ví yā s'uuúⁿ chi cuuvi yú ye^{n'}é yā ní ndúúcū 'áámá nūⁿ chi cunee ngiinu ye^{n'}e yú. ⁵Ní véé 'áámá nūⁿ Señor Jesucristo chí 'áámá nūⁿ 'iiⁿyāⁿ chi i'teenu yú, ní véé 'áámá nūⁿ chi duuchi chi ngeēdínūⁿ nī 'iiⁿyāⁿ. ⁶Véé 'áámá nūⁿ Ndyuūs chi Chiidá nducyáácá 'iiⁿyāⁿ ní 'iivú Ndyuūs miiⁿ nga^{n'}a ntiⁿnyúⁿ yā ye^{n'}e nducué^{n'}ē. Ní díⁿ yā ntiⁿnyuⁿ cucáávā nducue^{n'}ē, ní caneé yā ndúúcū nducué^{n'}ē.

⁷Naati Ndyuūs tee yā ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ vaadi n'dai ye^{n'}é yā cáávā ntiⁿnyuⁿ ye^{n'}e yú tan'dúúcā chi deenú yā chi cuuvi diiⁿ yú, ní ntiⁿnyuⁿ miiⁿ ní chíⁿ chi tee Cristo ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ. ⁸Nífcú canéé nguūⁿ na libro ye^{n'}é Ndyuūs ndii cuááⁿ vmnaaⁿ 'tífcā:

Chichēē yā ye^{n'}e enemigos ye^{n'}e yā ní cuicheé yā ná va'ai chēeti nguuvi, ní candēē yā n'deeē n'dái 'iiⁿyāⁿ ye^{n'}é yā chi snúuⁿ yā vácū, ní ca'á yā regalos 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ye^{n'}é yā.

⁹¿Déē ne^{n'}e caaⁿmaⁿ nduudú 'cūū chiiⁿ chi chēé yā? Nduudú 'cūū ne^{n'}e caaⁿmaⁿ chi vmnááⁿ vmnaaⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ ca^{n'}á yā 'áámá cuaaⁿ yáánūⁿ ca chi chēeti yāⁿāa. ¹⁰'Iiⁿyāⁿ chí cáⁿā miiⁿ maáⁿ 'iiⁿyāⁿ miiⁿ cucheé yā cuaaⁿ naachí yaacu taavi ca chí va'ai chēeti nguuvi caati maáⁿ yā cuuvi caneé yā tanducué^{n'}ē dendúⁿ cuaaⁿ. ¹¹Ní itée yā ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ ntiⁿnyuⁿ chi cuuvi diiⁿ yú. Itée yā na^{n'}a yú ntiⁿnyuⁿ ye^{n'}e apóstoles chi candēē yú nduudu ye^{n'}e Ndyuūs. Ní itée yā na^{n'}a yú ntiⁿnyuⁿ chi caaⁿmaⁿ yú nduudu chi sta'a yú ye^{n'}é Ndyuūs. Ní itée yā ntiⁿnyuⁿ na^{n'}a yú chi nga^{n'}a yú nduudu chi nangua^{n'}ai 'iiⁿyāⁿ. Ní itée yā ntiⁿnyuⁿ na^{n'}a yú chi candēē yú nduudu ye^{n'}é yā na yaācū. Ní itée yā na^{n'}a yú ntiⁿnyuⁿ chi maestro ye^{n'}e nduudu ye^{n'}é yā. ¹²'Tífcā diiⁿ Ndyuūs chi chíⁿcueéⁿ yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo ní 'ífcú 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ cuuvi díⁿ yā ntiⁿnyuⁿ chi tunéeⁿ yā. Ní nducyaacá yā chi ye^{n'}ē cuerpo ye^{n'}e Cristo cuuvi cu'téenu cá yā Ndyuūs. ¹³Ní nducyaaca s'uuúⁿ ní cuuvi nduuvidaama yú ti maaⁿ ní s'uuúⁿ ní tan'dúúcā chi 'aama yú ndúúcū chi i'teenu yú ní ndúúcū chi deenu yú ye^{n'}e Cristo chi Daiya Dendyuūs. Ní nguuvi nguuvi cuuvi diitú ca yú ndúúcū chi i'teenu yú ndúúcū vaanicadiiⁿūⁿ ye^{n'}e yú ndíⁿ tiempo chi s'uuúⁿ din'daaca yú ní

tan'dúúcā Cristo 'tífcā s'uuúⁿ. ¹⁴Āā ntéé diiⁿ yú tan'dúúcā da'caīyāā diiⁿ yā chi ch'iindiveéⁿ yā yeⁿe 'aamá yā taamá yā chi ca'cueéⁿ yā cosa chi n'dááⁿ ní diiⁿ yā tan'dúúcā chi 'yúúné candéé 'iiⁿyāⁿ 'múúⁿ miiⁿ. Ní nguée canéé chi i'téenu yú nduudu yeⁿe 'iiⁿyāⁿ chi nginnche'éf yā s'uuúⁿ. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ neⁿ'é yā candéé yā s'uūuⁿ lado yeⁿ'é yā chi i'téenu yú chiiⁿ chi nguée cuaacu. ¹⁵Nguée diiⁿ yú 'túúcā naati canee chi caaⁿ'maⁿ yú nduudu cuaacu yeⁿ'é Ndyuūs ti neⁿ'e yú 'iiⁿyāⁿ ndúúcū núúⁿmáⁿ staava yeⁿe yú. Ní cuuvi cu'teenu ca yú ní diiⁿ yú nducuéⁿē chi n'daacā tan'dúúcā chi diiⁿ Cristo chi tiifⁿ 'áámá cuerpo yeⁿ'e nducyaaca yú. Ní s'uuúⁿ tan'dúúcā cuerpo yeⁿ'é yā, 'tífcā s'uuúⁿ. ¹⁶Ní nducyaaca yú ní canee yú maaⁿ poder yeⁿ'e Cristo chi tiifⁿ nducyaaca yú. Ní canee yú n'daacā na lugar chi tuneⁿ yú ti yeⁿ'é Cristo s'uuúⁿ. Ní nducuéⁿē coo yeⁿ'e cuerpo yeⁿ'é yā n'daacā n'dai snéé ní 'áámá 'áámá coo ní inuⁿ'u tan'dúúcā chi canéé chi diiⁿ. 'Tífcā s'uuúⁿ chi yeⁿ'e Cristo canee chí diiⁿ yú ntiinyuⁿ chí tuneⁿ yú cáávā chi n'giita yú, ní ditiinu yú, ní dineⁿ'e yú nducyaaca 'iiⁿyāⁿ.

**Véé vida ngai yeⁿ'e 'iiⁿyāⁿ
chi yeⁿ'e Cristo**

¹⁷Maaⁿ ní 'úú ngaⁿ'á cáávā Señor Jesucristo ní ngaⁿ'á chi din'daacá nī. Nguée 'cuētinée nī tan'duucā tanáⁿ'ā 'iiⁿyāⁿ chi nguē i'téenu yā Ndyuūs. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nadacadíinuⁿ yā yeⁿ'e dendu'ū chi nguē dichí'vē. ¹⁸Ní chiiⁿ chi nadacadíinuⁿ yā ní yeⁿ'ē ná maáiⁿ. 'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ nguée véé vida cueⁿ'e daāⁿmaⁿ yeⁿ'é yā

chi Ndyuūs ca'á yā 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿ'é yā ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ canéé yā ndúúcū staava yeⁿ'é yā chí chēēchi. Ní cáávā chuū 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ canéé yā chi nguée deenú yā Ndyuūs. ¹⁹'Iiⁿyāⁿ s'eeⁿ 'āā ntéé diiⁿ yā sentir chi cuuvi 'cuinaáⁿ yā caavā nuuⁿndi chi diiⁿ yā. Ní diiⁿ yā tan'dúúcā chi véé vicio yeⁿ'e yā. Ní diiⁿ yā nducuéⁿē dendu'ū chi nguē n'daacā. Ní nguée nadacadíinuⁿ yā yeⁿ'e chi diiⁿ yā. ²⁰Naati ndís'tii nguée 'tiicā ch'éeⁿ nī yeⁿ'e Cristo. ²¹Nduuti chi cuaacu chi ch'iindiveéⁿ nī nduudu yeⁿ'e Cristo ní Cristo ch'icueéⁿ yā ndís'tii ní i'téenu nī nduudu cuaacu chi yeⁿ'é Cristo, tuuⁿmi ní nduudu cuaacu yeⁿ'é yā cūnee ndúucu nī. ²²Maaⁿ ní 'āā ntéé diiⁿ nī tan'dúúcā chi diiⁿ nī vmnaaⁿ chi i'téenu nī. Divii nī yeⁿ'e nducuéⁿē chi diiⁿ nī tiempo chi chó'oo caati chuū nginnche'éf ndís'tii ndúúcū nducuéⁿē chi neⁿ'e chi diiⁿ nī chi nguée n'daacā. ²³Ndís'tii ní canee chi nadíngai nī espíritu yeⁿ'é nī ndúúcū vaanicadíinuⁿ yeⁿ'e maáⁿ nī. ²⁴Ní canéé chi cuta'á nī vida ngai yeⁿ'e Cristo tan'dúúcā chi 'áámá vestido ngai ní cunúuⁿ nī vestido ngai. Ní diiⁿ nī nducuéⁿē tan'dúúcā chi Ndyuūs neⁿ'é yā chi diiⁿ nī. Ní 'tífcā vida yeⁿ'e maáⁿ nī ní cuaacu níⁿnyúⁿ chí n'daacā ní dēēve.

²⁵Cáávā chuū nguée caaⁿ'máⁿ nī nduudu yaadi. Ca'áámá ca'áámá s'uuúⁿ ní caaⁿ'maⁿ yú nduudu cuaacu ndúúcū nducyaaca 'iiⁿyāⁿ na niiⁿnuúⁿ va'āi. Caati s'uuúⁿ ní yeⁿ'ē 'áámá cuerpo nūuⁿ ti yeⁿ'e Cristo s'uuúⁿ.

²⁶Ní nduuti chi nduuvi taáⁿ nī, nguée ca'a nī lugar chi vaadi taaⁿ

ye^{né} nī diiⁿ chi dinuuⁿndí nī. Ní ngu^éé 'naaⁿ tiempo nduuví taáⁿ nī. ²⁷Ngu^éé ca'á nī mar 'áamá lugar yááⁿnguiniūⁿ chi cuuvi tuu^{vi} sa vida ye^{né} nī.

²⁸Ní ndís'tií chi diduucú nī 'āā ntéé diduucú nī. Dííⁿ nī ntiiⁿnyuⁿ n'daacā caati véé ye^{né} nī. Ní 'íicú cuuvi ca'á nī 'iiⁿyāⁿ chi pobre yā chi ngu^éé véé ye^{né} yā.

²⁹Ngu^éé caaⁿmaⁿ nī nduudu yaadí 'yāa, dámaāⁿ caaⁿmaⁿ nī nduudu chí n'daacā chi diiⁿ chi cu'téenu cá yā nī diiⁿ chi cunneeⁿ nī 'iiⁿyāⁿ chi 'caandiveéⁿ yā nduudu ye^{né} nī. ³⁰Ndís'tií ngu^éé dííⁿ nī dendu'ū chi cuuví ndaachií Espíritu N'dai ye^{né} Ndyuūs ti maaⁿ Espíritu ye^{né} Ndyuūs miiⁿ chi véé ye^{né} yú ní diiⁿ chi sellado nī chi ye^{né} Ndyuūs s'uuúⁿ. Ní diiⁿ chi cuuvi cuaacu chi Ndyuūs nadanguáⁿai yā s'uuúⁿ.

³¹Ní ndís'tií 'āā ntéé cuneé nī ndúucū vaadī taaⁿ, ní ngu^éé dííⁿ nī chi ngu^éé ne^{né} nī 'iiⁿyāⁿ, ndíí ngu^éé 'cuaí taáⁿ nī, ndíí ngu^éé caaⁿmaⁿ nī dendu'ū chi ngu^éé n'daacā ye^{né} taamá yā, ndíí ngu^éé dííⁿ nī ye^{né} taama yā cosas chi ngu^éé n'daacā. ³²Caati diiⁿ n'daacá nī ní diya'ai 'íinu nī 'aamá nī taamá nī vi'í, ní nadich'ēecú nī nuuⁿndi ye^{né} nī ye^{né} 'áamá nī taamá nī vi'í tan'dúucā Ndyuūs nadāch'ēecú yā nuuⁿndi ye^{né} nī ti ye^{né} Cristo ndís'tií.

**Táácā canee chi 'cuēetinéé
'iiⁿyāⁿ chi daiya Ndyuūs**

5 Cuaacu chi ndís'tií ní daiya Dendyuūs ndís'tií. Maaⁿ ní cáánu nī dííⁿ nī tan'dúucā Ndyuūs dííⁿ yā. ²Ní diné^{né} nī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ tan'dúucā Cristo diné^{né} yā

s'uuúⁿ ní ca'a maáⁿ yā vida ye^{né} maáⁿ yā cáávā s'uuúⁿ. Ní dííⁿ yā tan'dúucā chi maáⁿ yā nī 'áamá 'íití cuūchí chi 'iiⁿyāⁿ dííⁿ yā 'caaⁿnúⁿ yā 'iiti chi ofrenda ye^{né} yā ní ca'á yā nátaí nanááⁿ Ndyuūs. Ní Cristo maáⁿ yā ofrenda chi n'dēēve ngééⁿ nanááⁿ Ndyuūs. Ní yeenú Ndyuūs ndúucū ofrenda miiⁿ chi Cristo miiⁿ.

³Maaⁿ ní chi ndís'tií ní ye^{né} Ndyuūs ndís'tií ngu^éé canee chí caaⁿmaⁿ nī mar 'áamá ye^{né} nuuⁿndi chi saⁿā n'diichi sa n'daataá. Ní ngu^éé canee chi caaⁿmaⁿ nī ye^{né} táámá dendu'ū chi ngu^éé n'daacā ní ngu^éé dēēve, ndíí ngu^éé dínngueé nī ye^{né} chí véé chí ye^{né} taamá yā. ⁴Ndíí ngu^éé canee chi caaⁿmaⁿ nī dendu'ū chí cuuvi 'cuinaáⁿ nī, ndíí ngu^éé caaⁿmaⁿ nī nduudu tonto o nduudu chi ngu^éé n'daacā, caati nducuéⁿē chuū ní ngu^éé n'daacā ye^{né} nī. Naati ndís'tií ní canee chí caaⁿmaⁿ nī Ndyuūs 'tíicā: Gracias n'dií Ndyuūs. ⁵Ní ndís'tií 'āā deenú nī chí saⁿā chí caⁿa sá ndúucū n'daataá chí ngu^éé ye^{né} sa o n'daataá chí caⁿa tá ndúucū saⁿā chí ngu^éé ye^{né} ta, o 'iiⁿyāⁿ chí diiⁿ dendu'ū chí ngu^éé n'daacā o 'iiⁿyāⁿ chí dínngueé yā ye^{né} chí véé ye^{né} taama yā ti tanducuéⁿē chuū ní tan'dúucā chí i'téenu yā santos ídolos. Nducyáácā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ngu^éé véé parte ye^{né} yā naachi Cristo ndúucū Ndyuūs ngaⁿa ntiíⁿnyúⁿ yā. ⁶Ngu^éé ca'á nī lugar chí caaⁿmaⁿ 'iiⁿyāⁿ chí cannche'í yā ndís'tií ndúucū nduudu chí tonta ti ngaⁿá yā chí cuuvi dííⁿ nī nducuéⁿē chí ngu^éé n'daacā. Caati cáávā nducuéⁿē chuū ní Ndyuūs dííⁿ yā diituu cá castigar 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ

chi nguée n'giindiveeⁿ yā nduudu yeⁿe Ndyuūs. ⁷Ní ndís'tií nguée nduuvidaamá nī ndúúcū 'iíⁿyāⁿ s'eeⁿ ní nguée dííⁿ nī mar 'áámá chi dííⁿ yā.

⁸Ndís'tií ní tiempo chi 'āā chó'ōo ch'etinee nī ndúúcū yááⁿn'guiinūuⁿ na maāiⁿ, naati maaⁿ ní chi ndís'tií ní yeⁿe Señor Jesucristo, ndís'tií canée nī na chideeve yeⁿe Señor miíⁿ. Ní maaⁿ ní cuēeti chiicá nī na chideeve miíⁿ tan'dúúcā chi ndís'tií ní daiyá Ndyuūs ndís'tií.

⁹Ní chuū 'iíⁿyāⁿ dííⁿ yā taachi snée yā chideeve yeⁿe Ndyuūs. Tanducuéⁿe chi n'daacā ndúúcū tanducuéⁿe chí cuaacu dííⁿ yā. Ní ch'iⁿí yā na vida yeⁿe maáⁿ yā chi n'daacā yā. Chuū ní tan'dúúcā n'gui'í yeⁿe yáⁿá ti n'gui'í yeⁿe chideeve miíⁿ ní 'tíicā. ¹⁰Ní caanú nī dííⁿ nī ca'cueeⁿ nī nducuéⁿe chi Ndyuūs neⁿe yā chi dííⁿ nī. ¹¹Ní ndís'tií nguée dííⁿ nī mar 'áámá chi nguée dichíí'vē ndúúcū 'iíⁿyāⁿ chi chiicá yā na maāiⁿ naati caaⁿmaⁿ nī 'iíⁿyāⁿ chi chiicá yā na maāiⁿ chée chi nguée n'daacā chi dííⁿ yā nanááⁿ Dendyuūs. ¹²S'uuúⁿ cuuvi 'cuinaaⁿ yú nduuti chi caaⁿmaⁿ yú yeⁿe dendu'ū nuuⁿndi ch'ēete chi 'iíⁿyāⁿ dííⁿ yā taachi din'dé'ei yā. ¹³Ní taachi ngaⁿá nī 'iíⁿyāⁿ s'eeⁿ yeⁿe tanducuéⁿe chi nguée n'daacā chí dííⁿ yā tuuⁿmi ní canée na chideeve. Ní Ndyuūs ch'iⁿí yā 'iíⁿyāⁿ nducuéⁿe tan'dúúcā chi dííⁿ yā, ti 'āā ntée canúúⁿ n'de'ei. ¹⁴Canée nguūⁿ na libro yeⁿe Ndyuūs. Cáávā chuū ní Ndyuūs ngaⁿa yā 'tíicā :

Ndís'tií 'iíⁿyāⁿ chi ch'ií;
nadacuéⁿ nī yeⁿe nguaaⁿ
tináⁿā, ní 'íicú Cristo chí

chideeve ní tée yā chideeve ndís'tií.

¹⁵Cáávā chuū ndís'tií ní nadacadíínuuⁿ n'daacā nī yeⁿe chi dííⁿ nī. Nguée dííⁿ nī tan'duucā chi ndís'tií 'iíⁿyāⁿ zonso ndís'tií naati dííⁿ nī tan'duucā chi ndís'tií 'iíⁿyāⁿ deenu ndís'tií. ¹⁶Ní dííⁿ nī aprovechar tiempo chi véé yeⁿe nī chi din'daacā nī caati tiempo 'cūū 'iíⁿyāⁿ dííⁿ yā dendu'ū chi nguée n'daacā. ¹⁷Nguée dííⁿ nī tan'dúúcā 'iíⁿyāⁿ chi nguée tuumicadíínuuⁿ yā ti zonso yā naati diiⁿnúú yiiⁿnuⁿ nī maaⁿ níicú tuumicadíínuuⁿ nī chee chi Ndyuūs neⁿe yā chi dííⁿ nī. ¹⁸Nguée cuuvi cuu'v'í nī ti diiⁿ chí cuuvi ndái nī, naati itée nī lugar chi Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs cuuv'í cūnee nduucú nī. ¹⁹Ní ndeé nī 'áámá nī ndúúcū taama nī ndúúcū salmos, ndúúcū himnos, ndúúcū canciones chi ngaⁿa yeⁿe Ndyuūs. Ní ngiitá nī ní dinéⁿe nī Señor Jesucristo yeⁿe yú ndúúcū núúⁿmaⁿ staava yeⁿe nī. ²⁰Ní cueⁿe daāⁿmaⁿ ncaⁿá nī gracias Ndyuūs Chiida yú ndúúcū chi dúúch'í Señor Jesucristo yeⁿe yú caava nducuéⁿe chi véé.

**Yeⁿe vida yeⁿe familia
s'eeⁿ chi yeⁿe Jesucristo**

²¹Nguée dich'etē nī maáⁿ nī. Dinéⁿe nī v'í 'áámá nī ndúúcū taama nī caati 'āā dííⁿ nī respetar Ndyuūs.

²²Ní ndís'tií táⁿā chi ch'iindivaacu canee chi 'caandiveeⁿ nī yeⁿe isaⁿā yeⁿe nī tan'dúúcā chí ch'iindiveeⁿ nī nduudu yeⁿe Ndyuūs ti isaⁿā yeⁿe nī tan'duucā 'iiv'í nī, 'tíicā sa. ²³Caati isaⁿā yeⁿe nī ní tan'dúúcā tiíiⁿ yeⁿe familia, 'tíicā sa. 'Tiicá

ntúuⁿ tan'dúucā Cristo ní tiiⁿ
 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā 'yā, Cristo
 ntúuⁿ 'iiⁿyāⁿ chi nadanguáⁿai yā
 nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā 'yā.
 Ní nducyáácā 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā
 Cristo, 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ tan'duucā cuerpo
 yeⁿe Cristo, 'tiicā yā. ²⁴Ní tan'duucā
 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā Cristo canee
 yā maaⁿ poder yeⁿe Cristo 'tiicā
 ntúuⁿ táⁿā canee tá maaⁿ poder
 yeⁿe isaⁿā yeⁿe tá ní canee chi
 'caandiveeⁿ tá yeⁿē sa.

²⁵Ní ndís'tii chi isaⁿā chí
 ch'iindivaacu canee chi neⁿé nī
 n'daataá yeⁿé nī tan'duucā Cristo
 neⁿé yā 'iiⁿyāⁿ yeⁿe yaacu yeⁿé yā.
 Ní Cristo nca'a maáⁿ yā vida yeⁿe
 maáⁿ yā ní ch'ii yā cáávā 'iiⁿyāⁿ
 chi yeⁿé yā. ²⁶Ní 'tíicā ch'ii Cristo
 caati s'uuúⁿ cuuvi 'iiⁿyāⁿ yeⁿé yā
 s'uuúⁿ caavā ntiiⁿnyuⁿ chi dííⁿ yā.
 Ní Cristo didéevé yā 'iiⁿyāⁿ cucáávā
 nuúⁿnīⁿ ní cucáávā nduudu yeⁿé
 yā. ²⁷Ní Cristo candée yā 'iiⁿyāⁿ
 chí yeⁿé yā nanááⁿ Ndyuūs. Ní
 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ ní ngii n'gai ní dēeve
 yā. Ní nguée falta yeⁿé yā, ndíí
 nguée véé mar 'áámá nuuⁿndi yeⁿé
 yā, ndíí nguée 'áámá dendu'ū chi
 nguée cuaacu na vida yeⁿé yā, ndíí
 nguée véé mar 'áámá dendu'ū chi
 'túucā. Ní 'iiⁿyāⁿ chi yeⁿé yā ní
 núúⁿmáⁿ yā ní yeⁿé Cristo. Ní nguée
 véé mar 'áámá chi nguée n'daaca
 yeⁿé 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. ²⁸Ní isaⁿā chí
 ch'iindivaacú canée chí dinéⁿe
 sa n'daataá yeⁿē sa tan'dúucā chi
 neⁿe sa maaⁿ sa cuerpo yeⁿe sa,
 'tíicā n'daataá yeⁿē sa. Ní saⁿa chi
 dinéⁿe sa n'daataá yéⁿē sa neⁿe
 maaⁿ sa saⁿā. ²⁹Nguée véé mar
 'áámá 'iiⁿyāⁿ chi nguée neⁿé maáⁿ
 yā cuerpo yeⁿé yā, naati nga'a

maáⁿ yā chiiⁿ chi n'daacā chi cuuvi
 yeⁿé yā. Ní maáⁿ yā dííⁿ yā cuidar
 cuerpo yeⁿe maáⁿ yā. 'Tiicā ntúuⁿ
 Cristo dinéⁿe yā ní dííⁿ yā cuidar
 nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chi i'téenu yā 'yā.
³⁰'Tíicā dííⁿ Cristo ti 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ chi
 yeⁿé yā ní tan'dúucā cuerpo yeⁿé
 yā 'tíicā 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. Ní s'uuúⁿ ní
 tan'dúucā 'áámá parte yeⁿe cuerpo
 yeⁿe Cristo 'tíicā s'uuúⁿ. ³¹Ní 'tiicā
 ntúuⁿ saⁿā i'neeⁿ sa chæecu sa
 ndúucū chiida sa ní nduuvidaama
 sa ndúucū n'daataá yeⁿē sa ní nduu
 'uuví yā nduuvidaamá yā ní dííⁿ yā
 tan'dúucā chi 'áámá cuerpo nūuⁿ.
³²Chuū ní 'áámá vaadi cuaacu na
 libro yeⁿé Ndyuūs, ní ngaⁿá ngíí
 ndís'tii yeⁿe chuū. Nduudu miiⁿ
 ngaⁿā yeⁿe Cristo ndúucū 'iiⁿyāⁿ
 chi i'téenu yā Cristo ní yeⁿé yā
 'iiⁿyāⁿ s'eeⁿ. ³³Maaⁿ ní neⁿé caaⁿmáⁿ
 ca'áámá cā'aama ndís'tii chi saⁿā
 chí 'nínívaacu, canee chi neⁿe
 nī n'daataá yeⁿe nī tan'dúucā chi
 neⁿé nī maáⁿ nī. Ní ndís'tii n'daataá
 canée chi dinéⁿe nī isaⁿā yeⁿé nī nī
 'caandiveeⁿ nī yeⁿe sa.

6 Nds'tii da'caiyá chi i'téenu nī
 Cristo, canee chi 'caandiveeⁿ
 nī yeⁿe chiidā nī caati chuū chí
 cosa chí n'daacā chí dííⁿ nī. ²Ní
 mandamiento yeⁿe Ndyuūs chi
 vmnááⁿ vmnaaⁿ chi Ndyuūs teé yā
 compromiso yeⁿē ní chuū: Cu'téenu
 nī chiidā nī ndúucū chæecú nī, ³ní
 'iicu nduuti chi dííⁿ nī 'tíicā cuuvi
 yeenú nī nífcú cuneé nī na iⁿ'yeeⁿdí
 'cūū n'dee n'dái nduuyu.

⁴Ní ndís'tii saⁿā chí véé daiyá
 nī, nguée dííⁿ nī chi nduuvi taaⁿ
 daiyá nī naati di'cuuitá nī daiya nī
 ní yaa'ví nī daiya nī taachi nguée
 din'daacā ní ca'cuéeⁿ nī daiyá nī

maáⁿ nī yeⁿe nducuéⁿē chi nguēe n'daacā chí dardos yeⁿe enemigo. ¹⁵Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī snúúⁿ ca'a nī zapatos chí yeⁿé Ndyuūs chí yeⁿē vaadī 'diiíⁿ. Ní 'cuetinée listo nī chi caaⁿmaⁿ nī 'iiⁿyāⁿ nduudu cuaacu yeⁿe Jesucristo ní 'íicú cuuvi cunée vaadī 'diiiⁿ yeⁿé yā. ¹⁶Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī sta'á nī escudo yeⁿé Ndyuūs chí vaadī i'teenū. Ní 'íicú díitú canee nī ndúúcū chí i'téenu nī. Ní diíⁿ nī proteger maáⁿ nī yeⁿe dardos chí ngiichi yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ. Ní yááⁿ'nguiinūⁿ nguée cuuvi cuchée sá yeⁿe ndís'tiī ndúúcū cosas yeⁿe sa chí nguée n'daacā. ¹⁷Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī sta'á nī cachucha cūū yeⁿe Ndyuūs chí vaadī nguaⁿ'ai yeⁿé nī chí diiⁿ proteger tiíⁿ nī. Ní n'gáácú nī chí Jesucristo nadanguáⁿ'ai yā ndís'tiī ní itée yā fuerzas ndís'tiī chí nguée 'va'á nī ní nguée véé 'uuvī vaanicádiinuuⁿ yeⁿé nī. 'Tiicá ntúūⁿ ndís'tiī sta'á nī espada yeⁿe Ndyuūs chí Espíritu N'dai yeⁿé Ndyuūs. Ní Espíritu N'dai yeⁿe Ndyuūs ndúúcū Nduudu Cuaacu yeⁿé Ndyuūs inneé yā ndís'tiī chí nguée n'giindiveéⁿ nī nduudu yeⁿe yááⁿ'nguiinūⁿ naati yááⁿ'nguiinūⁿ caⁿ'a sa caanu sa yeⁿé nī. ¹⁸Ní cueⁿe daāⁿmaⁿ caaⁿmaⁿngua'á nī yeⁿē tanducuéⁿē chuū. Ní cueⁿe daāⁿmaⁿ di'cuiitú nī Ndyuūs cucáávā Espíritu N'dai yeⁿé yā, ní ngiicá nī caati cuuvi cuta'á nī yeⁿē poder yeⁿe Ndyuūs. Ní 'íicú cuuvi diíⁿ nī nducuéⁿē chuū. Ní canee listo nī. Ní nguée cuuvi cúunu nī. Ní caaⁿmaⁿngua'á nī caavā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí i'téenu yā Ndyuūs. ¹⁹Ní caⁿ'angua'á nī caavā 'úú dendu'ū ti Ndyuūs

tée yā nduudu yeⁿé yā 'úú taachi ngaⁿ'á nduudu cuaacu yeⁿé yā. Ní 'íicú 'úú cuuvi caaⁿmáⁿ nduudu miiⁿ ndúúcū valor caati 'iiⁿyāⁿ cuuvi déenu yā nduudu chí ngaⁿ'á táácā chí cuuvi nanguáⁿ'ai 'iiⁿyāⁿ, nduudu chí canee n'de'ei cuááⁿ vmnaaⁿ. ²⁰Ndyuūs yeⁿe yú ní dichó'o yā 'úú tan'dúúcā chí 'úú embajador yeⁿé yā 'úú chí 'úú caaⁿmáⁿ nduudu cuaacu yeⁿé yā. Ní cááva chuū ní 'úú ní preso 'úú ní maaⁿ canuúⁿ vácūū. Ní ndís'tiī ní caⁿ'angua'á nī caavā 'úú chí 'úú cuuvi caaⁿmáⁿ nduudu cuaacu miiⁿ ndúúcū valor tan'dúúcā chí 'úú canee chí caaⁿmáⁿ.

Saludos yeⁿe Pablo naachi ch'iinū carta 'cuū

²¹Hermano Tíquico, chí neⁿe nducyaaca s'uúúⁿ, ní n'daacā diiⁿ sa ntiiⁿnyuⁿ yeⁿe Señor Jesucristo nduucú. Ní saⁿ'ā miiⁿ caaⁿmaⁿ sa ndúúcū ndís'tiī yeⁿe 'úú ní yeⁿē chí 'úú idiíⁿ. ²²Cáávā chuū dicho'ó hermano Tíquico nanááⁿ ndís'tiī ti caaⁿmaⁿ sa táácā snée 'nū ní 'iicu diiⁿ sa chí diituu 'cuetinéeⁿ nī na staava yeⁿé nī.

²³Maaⁿ ní 'úú neⁿé chí Ndyuūs Chiida yú ndúúcū Señor Jesucristo yeⁿe yú ca'á yā nducyaaca hermanos yeⁿé vaadī 'diiíⁿ na staava yeⁿé yā. Ní neⁿé chí Ndyuūs diíⁿ yā chí ndís'tiī cu'téenu cá nī Ndyuūs, ní dineⁿe cá nī nducyaaca 'iiⁿyāⁿ. ²⁴Ní neⁿé chí Ndyuūs ca'á yā vaadī n'dai yeⁿé yā nducyaaca 'iiⁿyāⁿ chí cuaacu níⁿ'nyúⁿ neⁿé yā Señor Jesucristo yeⁿe yú. Ní 'áamá neⁿé yā, ní nguée n'daáⁿ yā. 'Tiicā cuuvi.